

A világgazdasági trenddel párhuzamosan hazánkban is csökkent az **infláció** májusban. A külpiazi dekonjunktúra és az erős forint hatására több évtizedes mélypontra csökkent a 12 havi drágulás üteme. A rendszerváltás óta most a legalacsonyabb az infláció Magyarországon. Ez azonban nem egyedi jellemző; az euróövezetben is 2% alatt van az árindex.

Áprilisban folytatódott a külső egyensúly romlása: csaknem 600 millió eurós hiánnyal zárt a **folyó fizetési mérleg**. Az év első harmadában mért deficit csaknem duplája annak, amit tavaly ugyanebben az időszakban mutattak ki. A finanszírozási szerkezet is igen kedvezőtlenül alakul. A deficit forrása teljes egészében az eladósodás. A gazdaság három szektora (lakosság, állam, vállalatok) közül alapvetően a költségvetési szektor túlköltekezése magyarázza a folyó fizetési mérleg hiányának romlását.

Folytatódott a **külkereskedelmi** egyensúly hónapok óta tartó romlása; csak áprilisban közel 600 millió euró hiány keletkezett. A kivetel mérséklődik, a behozatal stagnál.

Az **államháztartás** konszolidált hiánya január-májusban az egy évvel korábbival lényegében megegyező, 409 milliárd forint volt.

Az **ipar** teljesítménye biztatónak tűnik, hiszen a 2001-es visszaesés után 2002 eleje óta visszafogott ütemű, de egyenletes bővülés figyelhető meg.

Az **építőipar** teljesítménye a tavalyi kiugróan magas szinthez képest csökkent, de két évvel korábbinál jóval (január-áprilisban 11, áprilisban 19%-kal) magasabb.

Külföldi működőtőke áramlás az Európai Unió viszonylatában

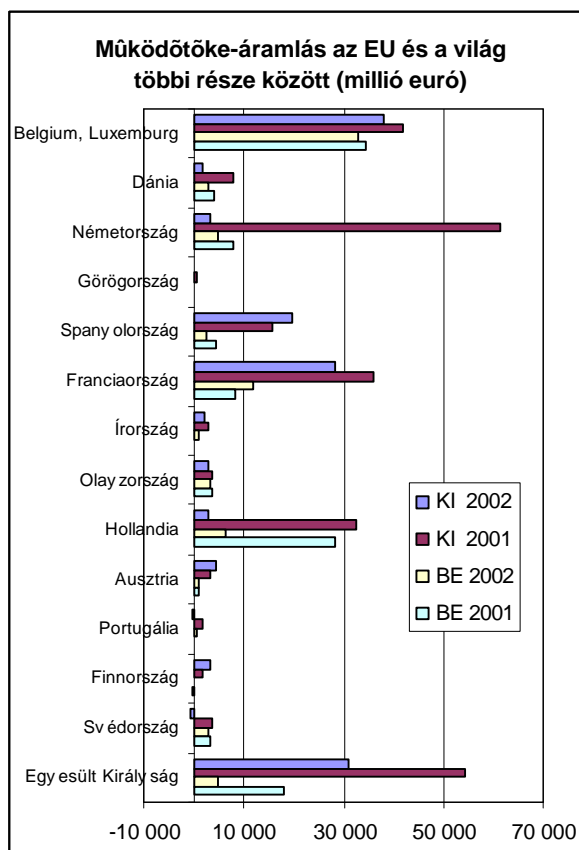
2002-ben az Európai Unió 140 milliárd eurónyi külföldi működőtőke-befektetése 48%-kal maradt el a 2001-ben regisztrált adattól, míg az EU-ba irányuló befektetések értéke 35%-os csökkenést mutatott, így 76 milliárd euróra rúgott. 2001-ben 2000-hez képest a kivetel 34, a behozatal pedig 22%-kal csökkent.

2002-ben az EU továbbra is nettó tőkebefektetőnek számított habár a kivetel és behozatal közötti különbség egy év alatt 151 milliárd euróról (a GDP 1,7%-a) 64 milliárd euróra (a GDP 0,7%-a) zsugorodott.

2002-ben továbbra is az USA volt az Unió legfontosabb partnere, habár az aránya jelentősen csökkent 2001-hez képest. 2002-ben a tagállamokból kiáramló tőke 33%-a az USA-ban landolt, míg a Közösségen kívülről érkező befektetések 42%-a innen származott.

2002-ben általában csökkent a tagállamok egymás közötti működőtőke-áramlása. Mindössze Finnország, Franciaország, Írország, Portugália illetve Svédország esetében nőtt a beáramlás, és Spanyolország illetve Ausztria esetében a kiáramlás mértéke.

Ebben az évben az EU-n belül 25%-os arányával Luxemburg volt a legjelentősebb működőtőke-kihelyező (35 milliárd euró), és egyben a legjelentősebb működőtőke-fogadó ország is (27 milliárd euró, 35%).

Árak

Májusban folytatódott a látványos dezinfláció: a *fogyasztói árindex* 3,6%-os éves drágulást mutat. A trendszerű csökkenésben az importált infláció mérséklődése, valamint az erős forint begyűrűző hatásai játszottak fő szerepet. Ebben a hónapban az egyhavi átlagos áremelkedés 0,3% volt, az első öt hónap alatt pedig átlagosan 4,3%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában.

Áprilisban 3,4%-kal alacsonyabb volt a *mezőgazdasági termelői árak* szintje, mint egy évvel korábban. Az agrárszektorban megfigyelhető defláció az élő állatok és állati termékek olcsóbbá válásának volt a következménye.

Az *ipari termelői árak* az első negyedév emelkedő havi rátáit követően 2003 áprilisban 0,7%-kal estek, elsősorban a kőolaj és olajtermékek csökkenő világgazdasági áralakulása hatására.

Ipar

Áprilisban 0,5%-kal nőtt az ipari termelés volumene az előző hónaphoz képest, megerősítve a lassú, de kiegyensúlyozott növekedés trendjét. Az egy évvel ezelőtti szinthez képest 6,8%-os a bővülés.

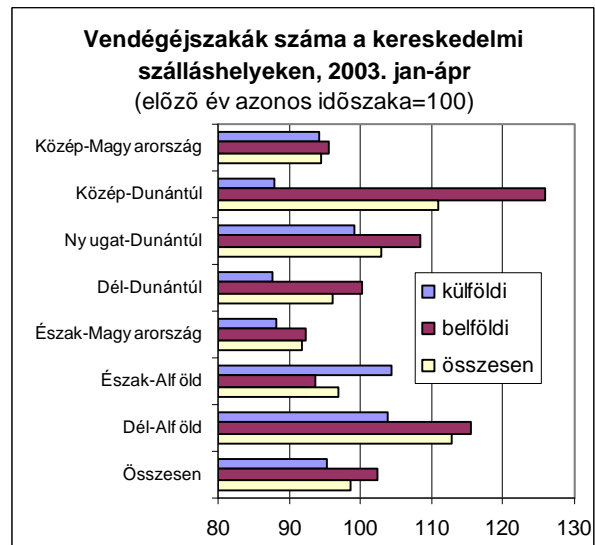
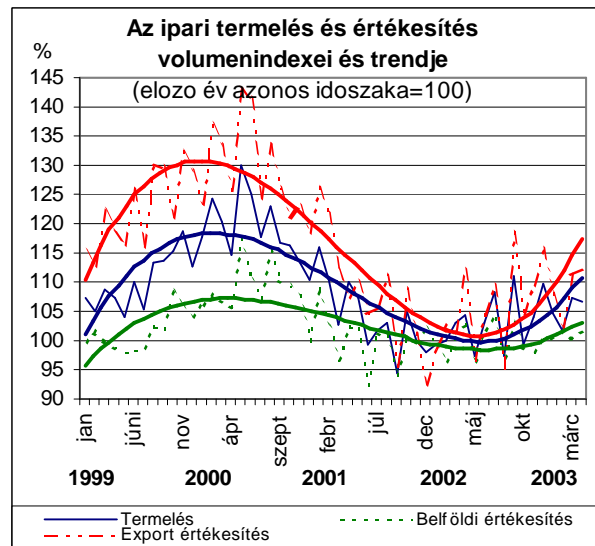
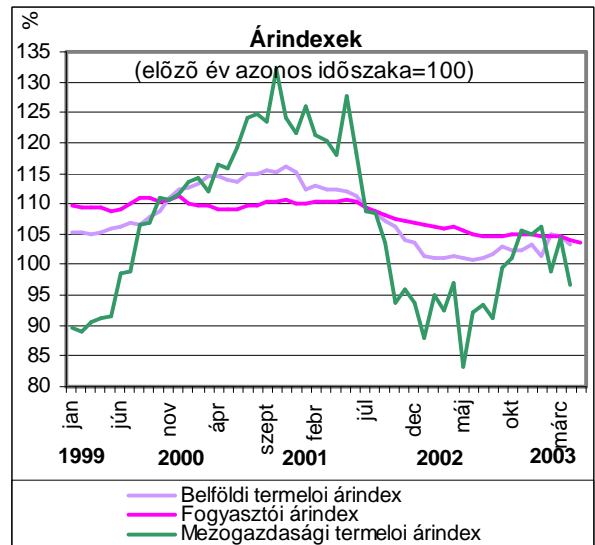
Az év első harmadában 5%-os volt a szektor átlagos növekedési üteme, amit kizárólag a világgazdasági pangás ellenére is kitartó exportteljesítmény magyaráz. Ugyanakkor hozzáadott érték alapon számítva az ipar alig nő, mert az összeszerelő tevékenységre szakosodott, alacsonyabb hozzáadott értéket előállító ágazatok teljesítménye javult inkább. 2003 első négy hónapjában az export 8,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakát, míg a belföldi értékesítés 1%-kal volt magasabb, mint 2002. január-áprilisi időszakában.

A feldolgozóipari termelés 7,4%-kal, a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás teljesítménye pedig az előző havi jelentős emelkedéssel szemben csupán 2,2%-kal emelkedett.

Turizmus

Januártól április végéig a kereskedelmi szálláshelyeken a vendégek 3,4 millió vendégéjszakát töltöttek el, ami 1%-kal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. A szállodák átlagos szobakapacitás-kihasználtsága 3%ponttal maradt el 2002 első négy hónapjától. A 18,3 milliárd forint szállásdíj-bevétel folyó áron 5%-os csökkenést jelent az előző év azonos időszakával összehasonlítva.

Az év első harmadában 4%-kal kevesebb *külföldi* vendég érkezett, mint az előző év hasonló időszakában. Az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 5%-kal esett vissza, és nem érte el az 1,8 milliót. A külföldvendég-éjszakák 68%-át az EU állampolgárai töltötték el hazánkban. A *belföldi* vendégek száma 1%-kal, a vendégéjszakák száma 2%-kal emelkedett 2002 január-áprilisához képest.

Külkereskedelem

Jelentős, 262,5 millió euró hiánnyal zárt a külkereskedelem áprilisban. A deficit az import éves alapon mért kvázi stagnálása (+0,5%) és az export 9,3%-os visszaesése következtében állt elő.

A legfőbb kereskedelmi partnereknek számító fejlett országok viszonylatában az exportunk 5%-kal esett, az onnan származó behozatalunk viszont 1%-kal nőtt. A kelet-közép-európai országokba irányuló kivitelünk 10%-kal, míg a behozatal 11%-kal emelkedett.

Kivitelünkben a gépek és szállítóeszközök forgalma 4%-kal bővült, míg a feldolgozott termékek exportja 14%-kal csökkent. Behozatalunkban a legnagyobb mértékben, 12%-kal az energiahordozók forgalma nőtt, és az árucsoportok közül egyedül a gépek és szállítóeszközök behozatala csökkent, 3%-kal.

A látványos romlást mutatja, hogy amíg az utolsó 12 hónap összesített hiánya tavaly júniusban 3 milliárd euró alatt volt, addig a legfrissebb adatok majdnem 4 milliárdos negatív szaldót jeleznek.

Kiskereskedelem

2003 első négy hónapjában tovább folytatódott a kiskereskedelmi forgalom dinamikus növekedése, az előző év azonos időszakához képest áprilisban 10, január-áprilisban 9,9%-os emelkedést mutatott.

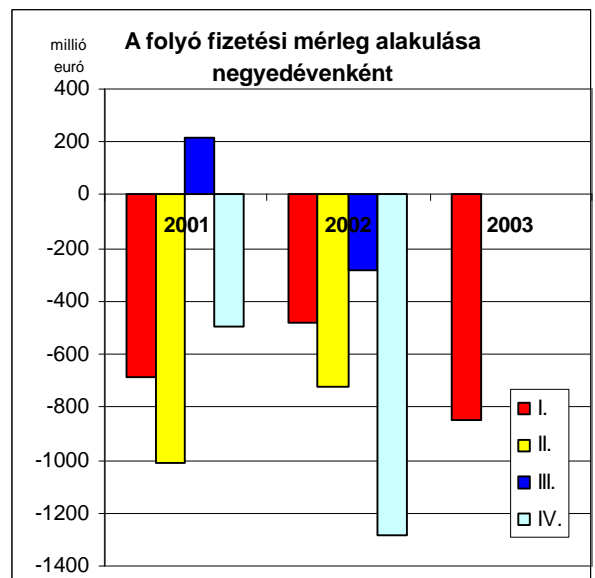
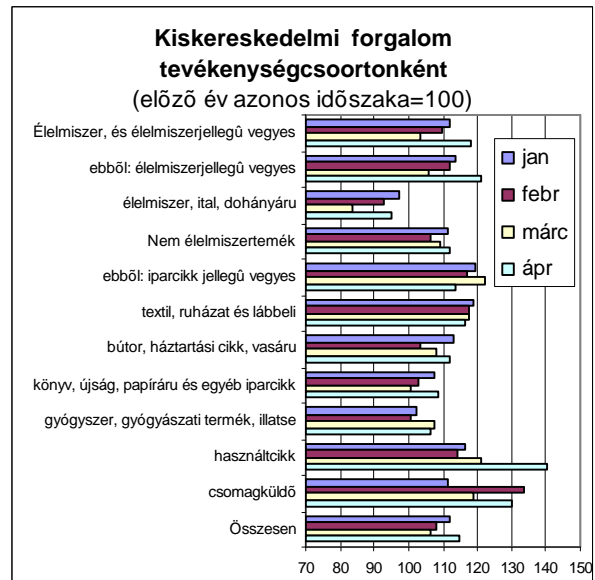
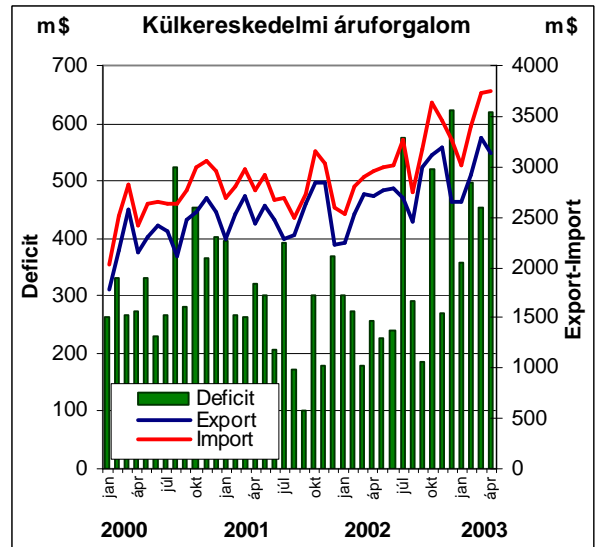
Áprilisban az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kereskedelem előző év áprilisához viszonyított 9,5%-os volumenindexe kissé elmaradt az átlagos forgalomnövekedéstől, míg a nem élelmiszertermék kiskereskedelemnél mért 11,7%-os növekedés kissé meghaladta azt. Tovább folytatódott az élelmiszer-kiskereskedelemben a vegyes témakört forgalmazó üzletek (hipermarketek, szupermarketek) eladásainak előretörése (11,6%), és az élelmiszer-szaküzletek számának és forgalmának csökkenése.

A gépjármű- és járműalkatrész kiskereskedelem forgalma áprilisban számottevően nőtt (10,4%), bár elmaradt a megelőző hónapok növekedésétől. A gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem értékesítési volumene 6,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Folyó fizetési mérleg

A várakozásnál jóval nagyobb, 592 millió euró hiánnyal zárt áprilisban a folyó fizetési mérleg. A január-áprilisi időszak 1580 millió euró deficit kialakulásában az áru-, illetve a szolgáltatásforgalom is jelentős szerepet játszik: az előbbi 574 millió euróval, az utóbbi 198 millió euróval nagyobb passzívumot mutatott ki, mint 2002 első harmadában.

A jövedelmek és a folyó transferek alakulása hosszú időszakot tekintve kiegyensúlyozott képet mutat. A folyó fizetési mérleg hiányát továbbra is elsősorban a nettó külföldi adósság növekedése finanszírozza.

Forint-euró árfolyamok

A forint árfolyama az elmúlt fél évben igen hektikus változásokat mutatott. Tavaly az év végétől folyamatos volt, sőt erősödött a felértékelődési nyomás, az árfolyam egyre közeledett a sáv erős széléhez. A jegybank a piac által várt kamatcsökkentést nem hajtotta végre, amit a piac a sáv erős oldali eltolására vonatkozó szándékként értelmezett. Ez vezetett január közepén a forint melletti támadáshoz. Az akkor bezúduló 5 milliárd euró nagy része azóta ugyan már eltávozott a magyar bankrendszerből, a monetáris politika azonban azóta is hitelességi problémákkal küzd.

Május végén a devizapiac éppen kezdett megnyugodni, a forint euróárfolyama 255 forint körül stabilizálódni, amikor június 4-én sor került az ingadozási sáv 2,26%-os eltolására (a gyengébb irányban!, ami újból felbolydította a piacot. Átmenetileg az árfolyam 270 forint fölé is szökött, azóta 261-263 forint között mozog, ami az export és az infláció szempontjából egyaránt kedvező árfolyamnak tekinthető.

Kamatok

2003 májusában a forinthitelek és forintbetétek átlagkamatlábai nem változtak számottevően az előző hónaphoz viszonyítva, csak néhány esetben figyelhető meg nagyobb mértékű kamatmozgás.

A **háztartási szektor** folyószámlahiteleinek kamatlába 2003 májusában az áprilisi 20,66%-ról 19,88-ra csökkent. A lakáscélú hitelek átlagos kamatlába 12,57%-ról 12,72%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 16,35%-ról 16,63%-ra nőtt. A fogyasztási hitelek átlagkamatlába 20,42%-ról 19,95%-ra, átlagos hitelköltség mutatója pedig 25,52%-ról 25,16%-ra mérséklődött. Az egyéb hitelek kamatlába májusban 11,77%-ról 10,81%-ra csökkent. A háztartások látra szóló betéteinek átlagkamatlába nem változott, májusban 18%-ot tett ki. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagkamatlába 4,99%-ról 5,11%-ra, az éven túli lejáratra lekötött betétek átlagkamatlába pedig 5,15%-ról 5,09%-ra változott.

A **nem pénzügyi vállalatok** éven belüli lejáratra nyújtott hitelek átlagkamatlába májusban 8,23%-ról 7,96%-ra, az éven túli hitelek átlagkamatlába pedig 8,06%-ról 7,8%-ra csökkent. Az éven belüli betétek átlagkamatlába 5,42%-ról 5,43%-ra, az éven túli betéteké pedig 5,3-ról 5,29-ra módosult.

A háztartási szektor esetében a fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagkamatlábai közötti különbség májusban az áprilisi 15,43%pontról 14,83%pontra csökkent. A nem pénzügyi vállalatok hitelei és betétei között jelentősebb súllyal szereplő éven belüli lejáratok esetén az átlagkamatlábak közötti különbség 2,81%pontról 2,53%pontra csökkent.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2003/Június, MKIK GVI, Budapest

